

İSTANBUL YEŞİL ALAN YÖNETİM SİSTEMİ STRATEJİ BELGESİ

ODAK GRUP TOPLANTISI 16 HAZİRAN 2022

Temmuz 2022

İçerik

Tablo Listesi	3
Proje Ekibi.....	4
Yöntem	6
Etkinlik Programı.....	7
Tartışma Odaları.....	8
ODA 1: ÇEVRESEL - EKOLOJİK	13
ODA 2: KAPSAYICILIK - FARKINDALIK	21
ODA 3: PLANLAMA - TASARIM.....	29
ODA 4: VERİ - KOORDİNASYON	40
ODA 5: YÖNETİM - FİNANS	46
Sonuç ve Değerlendirme.....	56
Etkinlikten Fotoğraflar	60

Tablo Listesi

Tablo 1. Etkinlik Programı	7
Tablo 2. Katılımcı Gruplara Yöneltilen Sorular	8
Tablo 3. Oda – 1 Katılımcı Listesi	14
Tablo 4. Oda – 2 Katılımcı Listesi	22
Tablo 5. Oda – 3 Katılımcı Listesi	30
Tablo 6. Oda – 4 Katılımcı Listesi	41
Tablo 7. Oda – 5 Katılımcı Listesi	47

Proje Ekibi

Ahmet Cemil TEPE	İBB Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığı
Tülay KARAN	İBB Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığı
Mehmet Emin DAĞLI	İBB Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığı
Nilgün CENDEK	İBB Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığı
Murat BERBER	İBB Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığı
İlker ÇOBAN	İBB Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığı
Çiğdem ÇAKAR	İBB Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığı
Büşra ÖZBEN	İBB Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığı
Coşkun EGE	İBB Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığı
Ayşegül KILIÇASLAN	İBB Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığı
Yaşam ULUSOY ŞENOĞLU	İBB Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığı

Prof. Dr. Hüseyin G. DİRİK	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Orman Mühendisi
Prof. Dr. Rahmi Nurhan ÇELİK	İstanbul Teknik Üniversitesi Geomatik Mühendisi
Prof. Dr. Fatih TERZİ	İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir Plancısı
Özgür Leman EREN	BİMTAŞ A.Ş.
Aslı AYGÜN ÖZTÜRK	BİMTAŞ A.Ş.
Buse ÇİFTÇİSERTBAŞI	BİMTAŞ A.Ş.
Erdoğan CAN	BİMTAŞ A.Ş.
Fatma Nur KİBAR	BİMTAŞ A.Ş.
Evren VURAL	BİMTAŞ A.Ş.
Gazi Anıl ÖZGÜL	BİMTAŞ A.Ş.
Seçil BAK	BİMTAŞ A.Ş.
Sevenay UZUN	BİMTAŞ A.Ş.

Yöntem

“İstanbul Yeşil Alan Yönetim Sistemi (YAYSİS) Strateji Belgesi” çalışmasına ilişkin katılım etkinliklerinin ikincisi olan odak grup toplantıları 16 Haziran 2022 tarihinde çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Toplantı başlangıcında tüm katılımcılara çalışma süreci ve analiz çalışmalarının önemli bulgularını içeren bir bilgilendirme sunumu yapılmıştır. Daha sonra belirlenmiş konu başlıklarında 5 ayrı görüşme odası açılmış ve katılımcılar uzmanlıkları doğrultusunda odalara ayrılmıştır. Odalar aşağıdaki gibidir;

1. Oda: Çevresel – Ekolojik
2. Oda: Kapsayıcılık – Farkındalık
3. Oda: Planlama – Tasarım
4. Oda: Veri – Koordinasyon
5. Oda: Yönetim – Finans

Saat 10.00 – 13.00 arasında süren toplantıya her biri alanında uzman akademisyenler, çeşitli İBB birimlerinde ve ilçe belediyelerinde çalışanlar ile Sivil Toplum Kuruluşu temsilcileri olmak üzere toplam 41 kişi katılmıştır.

Etkinlik Programı

16 Haziran 2022 tarihinde 10.00 – 13.00 saatleri arasında gerçekleştirilen etkinliğin programı aşağıdaki gibidir.

Tablo 1. Etkinlik Programı

TOPLANTI AKIŞ	SÜRE	SAAT
Açılış Konuşmaları	10 dk	10.00 – 10.10
Bilgilendirme Sunumu	35 dk	10.10 – 10.45
Odalara Dağılım	15 dk	10.45 – 11.00
Tartışmalar	90 dk	11.00 – 12.30
Kapanış	30 dk	12.30 – 13.00

Tartışma Odaları

Katılımcılara oda temalarına göre özelleşmiş sorular yöneltilmiş ve 90 dakikalık süre içerisinde açık uçlu bir tartışma ortamı yaratılarak katılımcıların görüşleri alınmıştır. Bu sorular aşağıdaki gibidir:

Tablo 2. Katılımcı Gruplara Yöneltilen Sorular

ODA 1 / ÇEVRESEL - EKOLOJİK	<ol style="list-style-type: none">1. İstanbul kentsel yeşil alanlarından öncelikli ekolojik beklentiler ve bu beklentilere dönük geliştirilmesi gereken yönler nelerdir?2. Kent çevresi yeşil alanların hidrolojik fonksiyonları konusunda yönetim eksiklikleri ve yapılması gerekenler nelerdir?3. İstanbul yeşil alanlarının koruma - kullanma dengesi ve sürdürülebilirliği nasıl sağlanabilir?4. İstanbul İli tarım arazilerinin yeşil alan nitelikli katkıları (estetik, ekolojik, işlevsel) nasıl artırılabilir? Çevresel açıdan sağladığı katkılar, yarattığı sorunlar nelerdir?
------------------------------------	--

1. İstanbul'daki mevcut parkların / yeşil alanların -dezavantajlı nüfus grupları gözetilerek- daha kapsayıcı hale gelmesi için nelere dikkat edilmelidir?
2. Tüm kullanıcı türlerinin (kadın, çocuk, yaşlı, engelli vb.) kendilerini günün her saatinde yeşil alanlarda güvende hissedebilmesi için önleyici tedbirler ve denetim nasıl olmalıdır?
3. İstanbul'un kentsel yeşil alanları içinde "kentsel tarım", "kentsel agrikültür" veya "kentsel permakültür"ün yeri ne olmalıdır?
4. Yeşil alan yönetimi göçle gelen nüfusun kentliliğe entegrasyonu konusuna nasıl katkı sunabilir?
5. Toplumda yeşil alan ve çevre bilincinin yaygınlaştırılması ve aidiyet duygusunun gelişmesi için ne gibi aktiviteler gereklidir?

1. Kent bütününde bütünleşik bir yeşil-mavi altyapı sisteminin hayata geçirilmesi önündeki temel engeller nelerdir? Açık ve yeşil alanlardaki yeşil-mavi altyapı sisteminin (ekolojik ağlar) bütüncül ve entegre olarak planlanması nasıl sağlanabilir?
2. Kentsel yenileme ve dönüşüm süreçlerinde açık ve yeşil alanların, ekolojik olarak etkili yüzeylerin çoğaltılması bakımından neler yapılabilir?
3. Parkların ve çocuk oyun alanlarının mekânsal dağılımında ve tasarımında (Mikro-iklimsel konfor, malzeme, aydınlatma, oturma elemanları, oyun elemanları, yönlendirme vb.) mevcut uygulamalarda görülen sorunlar nelerdir? Bu alanların herkes için kapsayıcı, işlevsel ve estetik tasarımında temel yaklaşımlar neler olmalıdır?
4. Yeşil alanların estetiği ve işlevselliğini artırabilecek ve özgün kılacak tasarım yaklaşımları neler olmalıdır?

1. İstanbul'daki mevcut yeşil alanlara yönelik ekolojik ve fiziksel verilerin ortaya konulması yeni ve gelişen mekânsal teknolojilerle mümkün olabilir mi?
2. Yeşil alanlarla ilgili mekânsal verilerin her kurum için ortak bir formatta oluşturularak kurumlar arası paylaşımı ve etkin bir şekilde yönetilmesi nasıl sağlanabilir? Verilerin ve sistemin güncel tutulması ve sürdürülebilirliği nasıl sağlanır? Bu konuda karşılaşılabilecek engeller nelerdir?
3. İmar planlarında ayrılan yeşil alanların ve parkların kamusal edinimi için ne tür uygulama araçları geliştirilebilir? Kamulaştırma ve mülkiyet sorunları nasıl çözülebilir?

1. Kamulaştırma / mülkiyet sorunları nasıl çözülebilir?
2. Yeşil alanların bakımı ve onarımı için maliyet düşürücü / kaynak geliştirici çözümler neler olabilir?
3. Mekânsal planlama süreçlerinde; yeşil altyapı sisteminin planlanması, sürdürülebilirliği ve geliştirilmesi, mer'î mevzuattaki yeri için yaklaşımlar nasıl olmalıdır?
4. İBB ile ilçeler, yerel ve merkezi yönetim arasında eşgüdüm ve iş birlikleri nasıl sağlanabilir? İstanbul yeşil alanlarının koruma - kullanma dengesi ve sürdürülebilirliği nasıl sağlanabilir?

ODA 1: ÇEVRESEL - EKOLOJİK

Katılımcılar

Çevresel – Ekolojik temalı odadaki katılımcı sayısı 10’dur. Aşağıda katılımcı listesi ad, soyad ve kurum bilgileri olarak verilmektedir.

Tablo 3. Oda – 1 Katılımcı Listesi

AD - SOYAD	KURUM
Abbas ŞAHİN	İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü - Marmara Ormanlık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Betül UYGUR ERDOĞAN	İstanbul Üniversitesi -Cerrahpaşa Orman Mühendisliği Bölümü
Cem Serdar BAŞKIRT	İBB - İSKİ / Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı
Doğanay TOLUNAY	İstanbul Üniversitesi -Cerrahpaşa Orman Mühendisliği Bölümü
Ferhat GÖKBULAK	İstanbul Üniversitesi -Cerrahpaşa Orman Mühendisliği Bölümü
Galip UZUN	Türkiye Ormanlılar Derneği - Marmara Şubesi
Hikmet ÖZTÜRK	Tema Vakfı
İbrahim BİROĞLU	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
İbrahim YURTSEVEN	İstanbul Üniversitesi -Cerrahpaşa Orman Mühendisliği Bölümü
Ömer Lütfi ŞEN	İstanbul Teknik Üniversitesi Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü

Görüşler

Yöneltilen 4 soruya yönelik olarak katılımcıların yanıtları şu şekildedir:

Soru – 1: İstanbul kentsel yeşil alanlarından öncelikli ekolojik beklentiler ve bu beklentilere dönük geliştirilmesi gereken yönler nelerdir?

Ekolojik Beklentiler

- » Yeşil alanların soğutma fonksiyonu küresel ısınma açısından önemli etkiye sahiptir. Bu bağlamda yeşil alanların artırılması önem arz etmektedir. Sıcak hava dalgalarında yeşil alanlar sığınak olarak kullanılmaktadır. Yeşil alanlar iklim değişikliğine karşı kent dirençliliğini artırmak için bir araç olarak kullanılmalıdır.
- » Vadi tabanları, sırtları vb. yerlerde yeşil alan blokları oluşturulmalıdır. Bölünmüş olarak kalan küçük orman alanları diğer büyük yeşil alanlarla birleştirilmeli ve yok olması engellenmelidir.
- » Biyolojik çeşitliliğin zarar görmemesi adına korunan alanların artırılması gerekmektedir.
- » Yaban hayatının korunması konusu, ormanların odun üretimi dışındaki işlevlerinin önemini ortaya çıkarmaktadır. Kuzey Ormanları'nda özellikle odun üretimi işlevi ilk sıralardan alınmalıdır.
- » Mera alanları başka hiçbir amaçla kullanılmamalıdır. Daha önceden ağaçlandırılmış olan askeri alanların yerleşime açılmaması, başka hiçbir amaçla da kullanılmaması gerekmektedir. Tespit edilen yeşil alanların, ekosistem hizmetlerinden fonksiyonel olarak en üst düzeyde faydalanabilmek için rehabilite edilmesi gerekmektedir.

Geliştirilmesi Gereken Yönler

- » Yeşil alanlara ulaşımın yeterli olmamasından dolayı ulaşım konusunda kolaylaştırma çalışmaları yapılmalıdır.
- » Gençler ve çocukların yeşil alanlarla buluşturularak doğayı keşfetmeleri sağlanmalıdır.
- » Yeşil alanlar; yaban hayatı, ekosistem hizmetleri, iklim değişikliği, alanların kapasitesi göz önünde bulundurularak bütüncül bir bakış açısıyla, ekosistem hizmetleri de göz ardı edilmeden planlanmalıdır.
- » Bölünmüş olarak kalan küçük orman parçalarının, diğer büyük yeşil alanlarla birleştirilmesi hedeflenmelidir.
- » Belediye ile orman birliğinin iletişimde olması gerekmektedir.
- » Özellikle hafriyat konusunda planlar yapılmalıdır. Tarım alanları, imar planlarında korunmalıdır.
- » Doğal ve korunan alanlarda parçalanmaya izin verilmemelidir.

Soru – 2: Kent çevresi yeşil alanların hidrolojik fonksiyonları konusunda yönetim eksiklikleri ve yapılması gerekenler nelerdir?

Yönetim Eksiklikleri

- » İlçe belediyelerinin yeşil alanların imara açılması konusunda dikkatli olmaması yönetim eksikliğidir. Yönetimsel eksiklik sebebiyle Ömerli Barajı'nda kurulan yarış pisti gibi yapılar tahribata sebebiyet vermektedir.
- » Su havzalarındaki kentleşme baskısı yönetimsel açıdan engellenememektedir.
- » İstanbul Ormanları'nın kadastrounun tescilinin yapılmaması bir diğer eksikliktir.

Yapılması Gerekenler

- » “Sünger şehirler” kavramı İstanbul genelinde de uygulanmalıdır. “Sünger şehir” kavramı; suyun depolanması ve temizlenmesi konusunda önem taşımaktadır.
- » Su sorununu çözmek için, başka yerden gelen sular göl-gölet gibi yerlerde depolanmalıdır.
- » Özellikle Kuzey Ormanları çok iyi korunmalıdır.
- » Kişi başına düşen yeşil alan miktarı değil; yeşil alana düşecek kişi sayısı belirlenmelidir.
- » Belediyeler nüfus planlamasına önem vermelidir.
- » Ağaçlandırmada yapraklı türler kullanılmalı, iğne yapraklı ağaçlar kullanılmamalıdır.
- » Su üretim havzalarında bitki seçimine dikkat edilmelidir. Yağış projeksiyonlarının azalması sebebiyle, fazla su tüketen bitkiler mavi alanlarda kullanılmamalıdır.
- » Su üretim planlamasında yeşil alanlar yerine mavi alanlar statüsü kullanılmalıdır.
- » Havzalarda ormanların korunması gerekmektedir.
- » Yağış şiddetinin gelecek yıllarda artması öngörüldüğünden yeşil alanlar, pik akışları azaltması açısından önemli işleve sahiptir. Bu alanların artırılması gerekmektedir.
- » Su havzaları, mutlak koruma zonları vb. alanlarda mevzuatta yer alan yasal sürecin uygulamada fiilen yapılması gerekmektedir. Havzaya özel koruma planları yapılmalı, bu planlar mevzuatta yer alıp fiilen de uygulanmalıdır.
- » Mavi alt yapıların artırılması gerekmektedir. Geçirimsiz yüzey mantığından uzaklaşmak gerekmektedir.

- » Su havzası içinde kalan ormanlar muhafaza ormanı ilan edilmelidir. Koruma bantları tekrar gözden geçirilmelidir.
- » Su havzalarında maden, ocak gibi parçalanmaya sebebiyet veren faaliyetlere izin verilmemelidir.
- » Orman içerisinde açılan tarım alanlarında fonksiyon seçimine dikkat edilmelidir.
- » Çatalca, Şile, Vize’de bulunan ormanlar yıllarca baltalık olarak işletilmiştir. Baltalığa son verildikten sonra orman köylüsünün tarım ve süt hayvancılığı talebi artmıştır. Orman köylüsünün talebine cevap verilmesi gerekmektedir.
- » İBB tarımda kimyasal gübre yerine hayvansal gübre kullanılması konusunda destek vermelidir. Kent içi yeşil alanlarda su hasadı yapılmalıdır.

Soru – 3: İstanbul yeşil alanlarının koruma - kullanma dengesi ve sürdürülebilirliği nasıl sağlanabilir?

Koruma – Kullanma Dengesi

- » Otopan kenarlarında bulunan refüj ve şevlerde az su tüketen bitkiler kullanılmalıdır.
- » Kuraklığa sebebiyet vermemesi açısından, su ihtiyacı az çim türleri yerine yer örtücüler de kullanılabilir.
- » Kent içerisindeki rekreasyon sahalarının, park içerisinde toprak alanların korunması adına ıslah edilmesi gerekmektedir.
- » Kullanıma açık aktif alanların kapasitelerini aşmaması ve bu alanların ıslahının yapılması gerekmektedir.
- » Doğal türlerin korunması ve zarar görmüş türlerin tekrardan geri gelebilmesi için yeşil alanların “yabanlaştırılması” gerekmektedir.

Yabanlaştırma yapılırken ilgili birimlerin mutlaka kamuoyunu aydınlatması gerekmektedir.

- » Yeşil alanlar geniş alan olarak planlanmalıdır. Yeşil alanların ağaçlı alanlar haline getirilmesi önem arz etmektedir.

Sürdürülebilirlik

- » Yeşil alanların taşıma kapasiteleri belirlenmeli, sürdürülebilirlik açısından planlamaya da dikkat edilmelidir.
- » Rekreasyon hareketlerinin azaltılması orman sürdürülebilirliğine pozitif yönde katkı sağlamaktadır.
- » Sürdürülebilirliğin devam edebilmesi için yeşil alanların imara açılması hukuki açıdan engellenmelidir.
- » Mevcut ormanların kesilerek betonlaştırılması engellenerek sürdürülebilirlik devam ettirilmelidir.
- » Sürdürülebilirlik için ağaç rehberi kullanılmalıdır.
- » Yeşil alanlar ekolojik koridorlarla bağlantılı olmalıdır.
- » Koruların statüsünün belirlenmesi sürdürülebilirlik açısından önem arz etmektedir.
- » Çatı bahçelerinin önemi araştırılmalıdır. Doğal çatı bahçelerine ilgi artırılmalıdır.
- » Halkın bilinçlendirilmesi, yeşil alanların sadece rekreasyon amaçlı olduğu algısını değiştirmek gerekmektedir.
- » Yeşil alanların imara açılmasını engelleyen yasal düzenleme yapılmalıdır. Bu düzenleme yapılana kadar halka sormadan imara açılmamalıdır.

Soru – 4: İstanbul ili tarım arazilerinin yeşil alan nitelikli katkıları (estetik, ekolojik, işlevsel) nasıl artırılabilir? Çevresel açıdan sağladığı katkılar, yarattığı sorunlar nelerdir?

- » Tarım alanları mavi yeşil altyapı sistemine entegre edilerek toprak ve su korumasında katkısı artırılabilir.
- » Tarım alanlarında, özellikle Silivri ve Çatalca'da Agro-Forest yani ormansal tarımcılık yapılmalıdır.
- » Permakültüre önem verilmelidir.
- » Özellikle tarım alanlarının imara açılması yer altı sularının ve derelerin kurumasına sebebiyet verecektir. Tarım alanları çevresindeki çiftçilerin başka arayışlara girmemesi adına desteklenmesi gerekmektedir. Tarım alanlarının imara açılması konusunda; elektrik su gibi olanakların azaltılması imarı zorlaştıracaktır.
- » Tarım alanları içerisindeki çiftlik gibi yapılara fazla destek verilmemelidir.
- » Toplulaştırma çalışmaları tarımsal biyoçeşitliliğe zarar vermektedir, bundan kaçınılmalıdır.
- » Kırsal alanlarda festival gibi etkinlikler kırsal kalkınmanın bir aracı olduğundan yapılması desteklenmelidir.
- » Kullanılan yoğun kimyasal uygulamalar doğaya zarar vermektedir.
- » Meraların büyük bölümü ot üretiminde yetersizdir. Meraların ıslah çalışmalarına önem verilmelidir.

ODA 2: KAPSAYICILIK - FARKINDALIK

Katılımcılar

Kapsayıcılık - Farkındalık temalı odadaki katılımcı sayısı sekizdir. Aşağıda katılımcı listesi ad - soyad ve kurum bilgileri olarak verilmektedir.

Tablo 4. Oda – 2 Katılımcı Listesi

AD - SOYAD	KURUM
Dr. Esra AKAN	65+ Yaşlı Hakları Derneği
Dr. Ferhan Saniye PALAZ	65+ Yaşlı Hakları Derneği
Kübra YÜCEL YÖNLÜ	İBB - Engelliler ŞM / AR-GE ve Projeler Şefliği
Mehmet Metin AVŞAROĞLU	Türkiye Ormanlılar Derneği
Özge DORUK	Yeşil Düşünce Derneği
Özgür BİLGİÇ	İBB - Kadın ve Aile Hizmetleri ŞM
Selçuk KOÇUM	Kuzey Ormanları Savunması
Sevil Yeşim DİZDAROĞLU	Çekül Vakfı

Görüşler

Yöneltilen 5 soruya yönelik olarak katılımcıların yanıtları şu şekildedir:

Soru – 1: İstanbul'daki mevcut parkların / yeşil alanların (dezavantajlı nüfus grupları gözetilerek) daha kapsayıcı hale gelmesi için nelere dikkat edilmelidir?

- » Yaşlılar diğer yetişkinlere kıyasla yer ve yön bulma konusunda daha fazla zorluk çekmektedir. Parkların kapsayıcı olması için nitelikli ve kapsamlı yönlendirme yapılmalıdır.
- » Parkların kapsayıcılığı konusunda yaşlı ve engelli bireyler tek başına düşünülmemeli; onlara yardım veren yakınları da hesaba katılmalıdır. Örneğin; tuvaletlerde yardıma ihtiyacı olan yaşlılar ve engelliler, yakınlarıyla birlikte kabine girdiğinden tuvaletler buna göre düzenlenmelidir.
- » Dezavantajlı kişiler için ayrılmış özel (izole edilmiş) alanlar yerine tüm toplum kesimlerinin birlikte kullanabildiği parklar tasarlanmalı, farklı kullanıcılar arası karşılaşmalara ve kaynaşmalara imkân verecek alanlar yaratılmamalıdır. Parkların engelli, çocuk, yaşlı, hamile, pusetli vb. tüm kesimler için kullanılabilir olması, ancak "herkes için erişilebilirlik" şeklinde düşünüldüğünde, "herkes için tasarım" yapıldığında mümkün olabilir.
- » Oturma elemanlarının yüksekliği tekerlekli sandalyeden banka geçecek kişi için uygun yükseklikte tasarlanmalıdır. Bu yükseklik mevcut durumda birçok yerde yetersiz kalmaktadır. Banklar güvenlik için kolçaklı ve yuvarlak hatlı olmalıdır. Parklarda yürüme alanlarının zeminleri kaydırmaz olmalı, baston gibi araçların takılacağı pürüzler ya da delikler barındırmamalıdır. Atatürk Kent

- Ormanı girişindeki asansörlü giriş iyi bir uygulama örneğidir. Benzer eğimli parklarda bu tip uygulamalar çoğaltılmalıdır.
- » Parklardaki düzenlemeler 3 yaş altı ya da engelli çocuklar için uygun değildir. Bu çocukların da parklara girip oynayabilmesi için daha kapsayıcı tasarımlar yapılmalı, donatılar seçilmelidir.
 - » Engelliler için tasarım standartları belirlenmiş durumdadır. Bu standartları uygulamak, iyi düzenlemeler sağlamak yerel yönetimlerin doğal görevidir.
 - » Park tasarımları bölge halkı ve STK'lar ile birlikte katılımcı şekilde yapılmalıdır. Kişi için değil kişi ile birlikte tasarım yöntemi benimsenmelidir.
 - » Parklar düzenlenirken İBB Engelliler Müdürlüğünde bulunan adrese dayalı engelli verisi kullanılmalı, engellilerin bulunduğu mahallelerdeki parkların engellilere uygun hale getirilmesine ilk etapta başlanmalıdır.
 - » Dezavantajlı grupların en büyük sorunu alana dâhil olamayacaklarını hissetmeleri ve düşünmeleridir. Bir parkta düzenleme yapılmadan önce bu grupların beklentileri sorulmalı, alanı kullanabilmeleri için davet ve teşvik edilmelilerdir.
 - » Kent genelinde yeşil alan miktarı çok az ve dağılımı eşitsiz durumdadır. Yeşil alanın az olduğu bölgelerde kent içi yeşil alanları artırmak için çalışmalar yapılmalıdır.
 - » Parklardaki kullanıcı kaynaklı kirlilik (çöpünü yerlerde bırakma gibi) vatandaşın alanı sahiplenmemesi sebebiyle oluşmaktadır. Vatandaşın mahallesindeki parkları sahiplenmesi sağlanmalıdır.
 - » Doğanın terapi edici bir etkisi vardır. Yeşil alanlar terapi amaçlı da kullanılabilir. Örneğin; engelli bireylerin ekim yapabileceği alanlar yaratılabilir.

- » Şehirde yaşayan çocukların doğayı tanıması için parklarda çocuklara yönelik bilgilendirmeler yapılabilir.
- » Örnek bir proje olarak: "İstanbul Açık". Proje, katılımcıların seçili alan içinde fiziki engel teşkil eden herhangi bir durumu çözme sorumluluğunu sahiplenmesini (evlat edinmesini) ve bu engeli ortadan kaldırmak için mücadele etmesini içermektedir.
- » Şile'de İBB Engelliler Müdürlüğü'nün engelliler için özelleşmiş bir tatil kampı bulunmaktadır. İzole edilmeleri doğru olmasa da engelliler tatil yaparken çevreden aldıkları tepkilerden rahatsız oldukları için böyle bir ihtiyaç doğmaktadır.
- » Alerjisi olan kişiler yeşil alanlarda zorluklar yaşamaktadır. Bu konuda neler yapılabileceği düşünülmelidir.

Soru – 2: Tüm kullanıcı türlerinin (kadın, çocuk, yaşlı, engelli vb.) günün her saatinde yeşil alanlarda güvende hissedebilmesi için önleyici tedbirler ve denetim nasıl olmalıdır?

- » Denetim sisteminin yukarıdan aşağıya çalışan bir modeli vardır. Denetimin aşağıdan yukarıya nasıl çalışacağı düşünülmelidir. Olumsuz davranış, güç kullanılması yerine olumlu davranış gösterilerek değiştirilmelidir. Denetim ancak aidiyetle çözülebilmektedir. Bunun için topluluk oluşturulması işe yarayabilir. Yeşil alanlar; sadece ailelerin piknik yaptığı alanlar olmak yerine, toplanma imkânları da yaratırsa topluluk oluşturmak mümkün olabilir. Yeşil alanlarda yeni kullanım alanları açılması gerekmektedir. Kendi içinde organize olmuş, birbirini tanıyan bireylerden oluşan gruplar bu alanları zaten kullanmakta; fakat mahallelerde birbirini tanımayan kişileri de bir araya getiren etkinlikler organize edilmelidir. Örneğin; ayda bir mahalleli buluşmaları, toplu olarak maket uçak yapımı gibi etkinlikler

düzenlenebilir. Yerel yönetimler ve muhtarlıklar tarafından mahalle için müşterek konularda şikâyetlerin konuşulacağı etkinlikler de düzenlenebilir.

- » Sahiplenme sağlamak için işe yarayabilecek etkinliklere bir örnek: Atatürk Kent Ormanı'nda korunun flora ve faunasını anlatacak gönüllü bir grup oluşturulmaya çalışılması. Örneğin hafta sonu belli saatlerde korunun flora, faunası ve önemini, ziyarete gelenlere anlatmak hedeflenmelidir. Bu alanın basit bir yeşil alan olmadığı için, korunması gereken bir alan olduğunun anlatılması amaçlanmaktadır.
- » Güvende hissetmek aynı zamanda fiziki yaralanmaya izin vermeyen ya da en aza indiren malzeme ve tasarımlarla mümkündür. Parklardaki donatıların rutin kontrolleri yapılmalı; eskiyen ve bozulan donatılar tehlike yaratmadan önce tamir edilmeli ya da değiştirilmelidir. Yeşil alanlardaki yaralanmalar konusunda acil müdahale planları oluşturulmalıdır. Yaşanan sorunların hızlıca çözülebilmesi için bahçıvan gibi bir görevlinin alanda bulunması sağlanabilir.
- » Herkes için ama en çok yaşlılar için kaybolma hissi güvensiz hissettirmektedir. Yönünü bulamayan bir yaşlı bir dahaki sefere o alana gelmek istememektedir. Zeminde renklendirme kullanılması, tabelalar yerleştirilmesi gibi yol-yön bulmaya yarayan işaretlemeler özenle çalışılmalıdır. Girişlerde bir danışma bankosu olması bile kullanıcıları (özellikle yaşlıları ve alana ilk kez gelenleri) daha güvende hissettirmeye yardımcı olabilmektedir. Parklardaki güvenlik personelinden en az birinin danışma için de görev alması sağlanabilir. Güvenlik sebebiyle kullanılan araçların ekolojik yapıya zarar vermediğinden emin olunmalıdır.

Soru – 3: İstanbul'un kentsel yeşil alanları içinde "kentsel tarım", "kentsel agrikültür" veya "kentsel permakültür"ün yeri ne olmalıdır?

- » Dünyada gıda krizi büyümektedir. Yakın gelecekte bu krizin en derin etkileri de kentsel alanlarda görülecektir. Bu sebeple ÇEKÜL Vakfı bahçecilikle ilgili eğitimler vermektedir. Örneğin; Kadıköy/Yeldeğirmeni'nde kent bahçeciliği üzerine bir çalışma yapılmış; arka bahçede meyve sebze yetiştiriciliği, balkon bahçeciliği gibi konularda eğitimler verilmiştir. Bu tip eğitimler ve etkinlikler yerel yönetimler tarafından da yapılmalıdır.
- » Bostanların kullanımı ve erişilebilirliği arttırılmalıdır. Bostanların içinde tekerlekli sandalyelerin de girebileceği alanlar tasarlanmalı, insanların o noktalara ulaşımı için imkânlar sağlanmalıdır. Kentsel tarım her şekilde teşvik edilmelidir. Grup çalışmaları, mahalle toplantıları yapılmalıdır.
- » İstanbul çeperlerinde (Gümüşdere, Sazlıdere vb.) hâlâ tarım yapılmakta ve yapılan üretim sembolik değil; önemli miktarda bir ihtiyacı karşılamaktadır. İBB ve ilçe belediyeleri burada tarım yapan kişilere sahip çıkarsa, yereldeki halk bölgeyi korumak için de mücadele edecektir. Bu tarım faaliyetlerinin bilinirliği çok azdır. Bu yüzden duyurulmalı ve tanıtımı yapılmalıdır.

Soru – 4: Yeşil alan yönetimi göçle gelen nüfusun kentliliğe entegrasyonu konusuna nasıl katkı sunabilir?

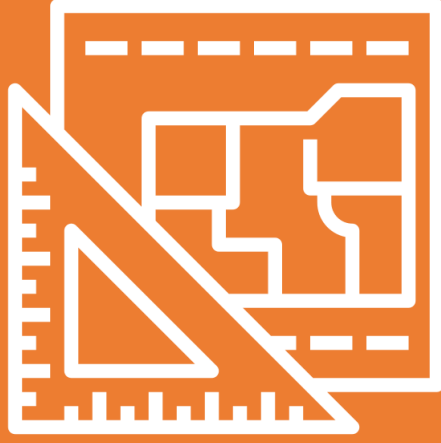
- » Göçmenlerin kentle ilişki kuramaması kentin de onlarla ilişki kurmamasıyla ilgili bir durumdur. Bu durum sadece göçmenlerin değil birçok kentlinin problemi haline gelmiştir. Göçmenler asimile edilmeden ve kim oldukları kenara atılmadan içine girdikleri toplumun değerlerine uyum sağlamaları için çaba sarf edilmelidir.

Park alanlarını kullanmayı bilmedikleri, bunun onlara öğretilmesi gerektiği gibi didaktik yaklaşımlardan uzak durulmalıdır. Bazı sakinler parklarda illa ki mangal yakmak ya da sacda ekmek pişirmek istiyorsa “parkta bunlar yapılmaz” demek ve yasaklamak yerine bunlar gibi vazgeçemeyecekleri etkinlikler için uygun alanlar tesis edilmelidir. Göçmenlerin memleketlerinde hiç olmayan kaide ve kuralları benimsemeleri yazılı tabelalarla sağlanamayacaktır.

- » Kişilerin kentin kamusal alanlarında kimliklerini bir tarafa bırakarak bir araya gelmeleri sağlanmalıdır. Bu alanlarda örneğin; bir “kadın” ya da bir “göçmen” olarak değil “balık tutmak isteyen bir birey” ya da “çocuğunu oyun alanına getiren biri” olarak bulunmalarının zemini oluşturulmalıdır.
- » Parklar toplumun farklı kesimleri için bir aradalık sağlayan, karşılaşma zemini oluşturan alanlar olmalıdır.

Soru – 5: Toplumda yeşil alan ve çevre bilincinin yaygınlaştırılması ve aidiyet duygusunun gelişmesi için ne gibi aktiviteler gereklidir?

- » İBB ormanları ve yeşil alanları daha fazla etkinlik ve bilgilendirme alanlarına dönüştürmeli ve etkinlikler düzenlenip paydaşların katılımı sağlanmalıdır. Uzmanların, gönüllülerin ve sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarına destek vermelidir. İBB eliyle sistematik bir eğitim programı hazırlanarak bilinçlenme konusunda bir seferberlik başlatılmalıdır.
- » Aidiyet duygusunu, sahiplenmeyi ve farkındalığı artırmak için okul öncesi çağıdaki (0-7 yaş grubu) çocukların da açık yeşil alanlara gitmesi sağlanmalı, onlara yönelik de etkinlikler düzenlenmelidir.
- » ÇEKÜL Vakfı tarafından düzenlenen etkinlik ve atölyeler konusunda İBB ile iş birlikleri sağlanabilir.

ODA 3: PLANLAMA - TASARIM

Katılımcılar

Planlama - Tasarım temalı odadaki katılımcı sayısı sekizdir. Aşağıda katılımcı listesi ad - soyad ve kurum bilgileri olarak verilmektedir.

Tablo 5. Oda – 3 Katılımcı Listesi

AD - SOYAD	KURUM
Ar. Gör. Deniz ERDEM OKUMUŞ	Yıldız Teknik Üniversitesi / Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
Ar. Gör. Elif Bengi GÜNEŞ	Gebze Teknik Üniversitesi / Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
Burcu TİRYAKİ	İBB - BİMTAŞ
Doç. Dr. Mert EKŞİ	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa / Peyzaj Mimarlığı Bölümü
Doç. Dr. Seher Demet KAP YÜCEL	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi / Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
Esra ERTUĞAL	İBB - Planlama ŞM
Gökçer OKUMUŞ	İBB - BİMTAŞ
Nilüfer KART AKTAŞ	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa / Peyzaj Mimarlığı Bölümü

Görüşler

Yöneltilen 4 soruya yönelik olarak katılımcıların yanıtları şu şekildedir:

Soru – 1: Kent bütününde bütünleşik bir yeşil-mavi altyapı sisteminin hayata geçirilmesi önündeki temel engeller nelerdir? Açık ve yeşil alanlardaki yeşil-mavi altyapı sisteminin (ekolojik ağlar) bütüncül ve entegre olarak planlanması nasıl sağlanabilir?

- » İstanbul Büyükşehir Belediyesinin projelerinden biri olan Yaşam Vadileri Projesi'nin yer seçim sürecinde yaşanan sorunlardan yola çıkılarak; kent bütününde bütünleşik bir yeşil-mavi altyapı sisteminin hayata geçirilmesi önündeki temel engel mülkiyet sorunu olarak değerlendirilmektedir. Kamu mülkiyetindeki alanlar üzerinde bulunan işgal bölgeleri bu konuda problem teşkil etmektedir. Ayrıca planlama sürecindeki yeşil alanların yer seçimi aşamasında özel mülkiyete müdahalede güçlükler yaşanmaktadır. Yapılacak planlama çalışması ile mülkiyet sorunu hususunda adımlar atılmalıdır. Kamulaştırma uygulamaları ile yeşil alanların ekolojik bağlamda yer seçimi ve yenilenmesi sağlanabilir. Ayrıca; yoğun yapılaşma, kentlerde nüfus kontrolünün olmaması ve bu sebeple nüfusun dengeli dağılamaması açık yeşil alan planlamasındaki en büyük engeller olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir diğer büyük sorun ise bu sistemlerin sorumluluk alanı konusunda bir problemin mevcut olmasıdır. Dere yataklarının İSKİ ya da DSİ gibi kurumların sorumluluğunda olması, yeşil alanların kurumlarca tanımlanmasına yönelik bir karmaşa yaratmaktadır. Yetkili kurumlar yeşil alanları farklı niteliklerini ele alarak tanımlamaktadır. Çünkü mevcut sistemde, plan dili imar etmek üzerine kuruludur.

Kavramların standardize edilememesi sebebiyle yeşil alanların ekolojik açıdan ve kent bütünü açısından ne ifade ettiği gözden kaçırılmış durumdadır. Tanımlama farklılığı ve bahsedilen karmaşanın başlıca sebebi plan dilindeki problemdir. Bu sebeple, yeşil alan sistemleri için ortak bir tanıma ihtiyaç bulunmaktadır. Kentteki yeşil alan sistemine bütüncül bir açıdan yaklaşma gereği bu meseleden doğmaktadır. Böyle bir sistemin kent için ne ifade ettiğini ortaya koymak, açık ve yeşil alanlara ilişkin üretilecek planları yönlendirebilir.

- » Kurumlar arası eşgüdüm ve yetki durumları arasındaki sorun, yeşil alanlara ilişkin yeterince doğru kararlar alınmamasına sebep olmaktadır. Mekâna müdahale edilen planlarda, müdahale biçimleri bu perspektiften oluşturulmamaktadır. Planlama disiplini bu konuyu oldukça niceliksel bakımdan ele almaktadır. Mevcut mevzuat sisteminde yeşil alan sistemi kurgusu kişi başına düşen metrekare hesabı ile standardize edilmektedir. Yönetmelikte yeşil alan sistemine yalnızca "ağaç" olarak yaklaşım gösterilmektedir. Bu alanlar yalnızca estetik kaygılar gözetilerek ele alınmaktadır. Yeşil alanların ekolojik süreçleri, toprak işleme süreçleri gibi konular göz ardı edilmektedir. Yasal dayanaklar ve standartlar, bütüncül bir yeşil-mavi altyapı sisteminin hayata geçirilmesi önündeki problemlerin çözümünde yetersiz kalmaktadır. Yönetmelikte yeşil alanlara yönelik bakış açısı adına bilinçlendirme yapılmalıdır. Yerel yönetimler bu sorunu gözetmelidir.
- » Açık ve yeşil alanlardaki yeşil-mavi altyapı sisteminin (ekolojik ağlar) bütüncül ve entegre olarak planlanması için şehir planlama hiyerarşisinde düzenlemeler yapılmalıdır. Tümdengelim yöntemi ile plan üretme süreçlerindeki dikey hiyerarşi esnetilerek, plan

süreçleri arasında yatay hiyerarşi kurulmalıdır. Üst ölçekte bütüncül ve entegre planlar benimsendikten sonra alt ölçekte mekânsal çözümler üretilmelidir. Küçük ve alt ölçekli adımlar bütüncül planlara entegre olarak düşünülmelidir. Plan üretme süreçlerinde ölçekler arası eşzamanlılık benimsenmelidir. Hem alt ölçekte hem üst ölçekte üretilen çözümler eşzamanlı ve dengeli olarak sağlanmalıdır. Yeşil alanlar içerisinde belirli noktasal alanlar seçilerek, “Yağmur Bahçesi” örneğinde olduğu gibi su ve toprak yönetimi gözetilerek, geçirgen olmayan yüzeylerden, sert zemin kullanımından ve yüksek maliyet gerektiren çim kullanımından kaçınmak gibi malzeme seçimi yapılarak, gölgelik alanlar tasarlamak gibi insan sağlığı konusuna hassasiyet gösterilerek görünürlüğü ve toplumsal bilinci artıran küçük ölçekli çözümler geliştirilebilir. Bilgilendirici tabelalar gibi ufak çözümlerle topluma çevre bilinci kazandırmanın ilk adımı atılabilir. Alt ölçekte üretilen parçacıl çözümler bir araya geldiğinde, üst ölçekte üretilen planlara referans olabilecek nitelikte bir fayda sağlayacaktır. Bu çözümler başlangıç adımı olarak değerlendirilebilir ve yeşil-mavi altyapı sisteminin (ekolojik ağlar) bütüncül ve entegre olarak planlanmasında kolaylaştırıcı olabilir.

- » Planlama sürecinde ekolojik koridorların ortaya çıkarılması çok önemlidir. Mevcut planlama sistemi ele alındığında, başlı başına bir Peyzaj Master Planı yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Kentteki tüm yeşil alanlar, dereler, akarsular gibi önemli su kaynaklarının tümüyle ele alınarak planlandığı bir sistem ihtiyacı mevcuttur. Üst ölçekte böyle bir çatı oluşturulduğunda, alt ölçekli parçacıl mekânsal müdahaleler de daha anlamlı olacaktır. Mahalle ölçeğinde yapılacak çalışmalara halkın katılımı sağlanmalı ve halk bu

süreçte bir paydaş olarak yer almalıdır. Plan üretme sürecinde, yönetsel mekanizmalar ile akademi koordine olmalıdır.

- » Kent bütününde bütünleşik bir yeşil-mavi altyapı sisteminin hayata geçirilmesi bir politika olarak değerlendirilebilir. Bu konuya yaklaşım, yeşil alanların planlama sürecinde karar verici mekanizmalarca çevre dostu kentler, ekolojik kentler gibi kavramlarla desteklenmektedir. Nihayetinde gelmek istenen nokta sürdürülebilirlik ve doğa ile uyum konusu olduğundan, asıl sorunu tespit etmek önem arz etmektedir. “Kent bütününde bütünleşik bir yeşil-mavi altyapı sisteminin hayata geçirilmesindeki temel amaç nedir?” sorusu sorulduğunda, temel amaç doğal süreçleri yönetmek olmalıdır. Doğal süreçleri yönetmek çevreye verilebilecek zararı minimuma indirerek fayda sağlamak olarak değerlendirilebilir.
- » Kamu kaynakları açısından değerlendirildiğinde, yeşil alan sistemleri için ayrılan bütçenin artırılması, mevcut bütçenin ise efektif kullanılması gerekmektedir. Kentteki kullanıcı odaklı olmayan pasif yeşil alanlar için ayrılan bütçeyi azaltarak; rekreasyon ve aktivite alanları, aktivite alanlarını artırmaya yönelik projelere ayrılan bütçe artırılmalı, nitelikli ve ihtiyaca yönelik parklar üretme üzerine çalışmalar yürütülmelidir.

Soru – 2: Kentsel yenileme ve dönüşüm süreçlerinde açık ve yeşil alanların, ekolojik olarak etkili yüzeylerin çoğaltılması bakımından neler yapılabilir?

- » Kentsel yenileme ve dönüşüm süreçleri afet yönetimi bakımından ele alındığında, rezerv alanların belirlenmesi aşamasında ekolojik alanlara ve yapılara ilişkin bir çalışma bulunmadığı görülmektedir. Ekolojik temelde yaklaşım ile mevcut durumda ekolojik olarak riskli

alanların belirlenerek açık yeşil alanların planlanması gereklidir. Afet riski değerlendirmelerinde ekolojik durum da bir katman olarak gözetilmeli ve sürece dahil edilmelidir. Ekolojik kayıp riskleri hesaba katılarak yapılara ilişkin rezerv alanlar belirlenmelidir. İstanbul'daki rezerv yapı alanlarının Kanal İstanbul Projesi'nin bulunduğu bölgede yer alması, kentsel dönüşüm uygulamalarında kentsel ekolojinin ikinci planda yer aldığına somut bir örnektir.

- » Kentsel yenileme ve dönüşüm projelerinde en temel konu ekonomik maliyet ve gider kalemleridir. Bu maliyet ve gider kalemleri rakamlarla desteklenerek çalışılmalıdır. Bir kamulaştırma maliyeti içerisinde yeşil alan planlama ve üretim maliyetinin kente ilişkin nasıl değer artırıcı bir etkide bulunacağı bilgisi ortaya konulmalıdır. Örneğin ekolojik bir çözüm aracı olarak yeşil çatı kullanımının kiremit çatıdan daha maliyetli olduğu bilgisi, yeşil çatının hangi vadede geri dönüşü (amortismanı) olacağı ve kentsel ekolojik sisteme nasıl katkı sağlayacağı bilgisi ile birlikte sunulmalıdır. Tasarımlarda ekolojik çözümler, mevcut sistemdeki yangın merdiveni ve sığınak kadar temel bir öge olarak mevzuata dahil edilmelidir.
- » Kentsel dönüşüm uygulamalarındaki vizyon ve kentsel tasarım sürecindeki yöntem değiştirilmelidir. Yapı kütleleri haricindeki alanların, otopark ve geçirimsiz yüzeylere sahip olan diğer alanlar şeklinde planlanan kullanım türleri değiştirilmelidir. Bu süreçte kentsel dönüşüm ve kentsel yenileme projeleri mimari ölçekte uygulama alanı ve yeşil alanların planlara entegrasyonu için bir fırsat olarak değerlendirilebilir. Örneğin; planlama süreçlerine ilişkin olarak geliştirilecek kent bahçeciliği gibi çözüm önerileri, toplumsal uyumun sağlanması açısından faydalı olacaktır. Mikro

mekân düzenlemeleri hem estetik ve mekân değerini artırmakta, hem de toplum için faydalı olmaktadır.

- » Yeşil alanlara müdahale biçimlerinde seçici olmak gerekmektedir. Kentsel alanlarda yapılaşma bulunmayan her alana müdahale edildiği görölmektedir. Fakat yapılaşma bulunmayan her alan, kentsel estetik kaygılarla müdahale edilmiş kullanışsız alanlara dönüştürülmemelidir. Bazı açık alanlar müdahale gerektirmeden kentsel ekolojinin sürdürülmesine katkıda bulunabilir.
- » Kentsel dönüşüm uygulamalarının, yürütücü mekanizmalar tarafından kentsel rant elde edilebilecek bir araç haline getirilmesi, gecekondu bölgelerine odaklanılmasına sebep olmaktadır. Bu durum gecekondu bölgelerinin mevcuttaki ekolojik özelliklerini yitirmeleri ile sonuçlanacaktır. Çünkü İstanbul'daki gecekondu bölgeleri çoğunlukla ekolojik açıdan kıymetli alanlarda yer almaktadır. Gecekondu bölgelerinde mevcut dokuyu ve nüfus yoğunluğunu koruyan yaklaşımlar benimsenmelidir.

Soru – 3: Parkların ve çocuk oyun alanlarının mekânsal dağılımında ve tasarımında (mikro-iklimsel konfor, malzeme, aydınlatma, oturma elemanları, oyun elemanları, yönlendirme vb.) mevcut uygulamalarda görölen sorunlar nelerdir? Bu alanların herkes için kapsayıcı, işlevsel ve estetik tasarımında temel yaklaşımlar neler olmalıdır?

- » Parklar ve çocuk oyun alanları kapsayıcılık bakımından ele alındığında toplumsal cinsiyet eşitliği, dezavantajlı gruplar ve göç hareketleri gibi sosyal konular gözetilerek eylem planlarına entegre edilmesi gerektiği görölmektedir. Çünkü tamamen görsel niteliği ve estetik özellikleri ön planda olan mekânlar yetersiz kalacaktır.

- » Parklar ve çocuk oyun alanlarındaki en büyük sorun donatıların zarar görmesi olarak değerlendirilmektedir. Toplum için aidiyet bilinci yaratmak gerekmektedir. Çevre halkının o parkı sahiplenmesi için, tasarım ve üretim sürecinde halkın katılımı ve çalışmaların paydaşı olması önem arz etmektedir.
- » Kent parkları özelinde bir değerlendirme yapıldığında bakım ve onarım çalışmalarının yeterli olduğu görülse de, mahalle parkları ölçeğinde değerlendirildiğinde malzeme standardının düşük olması ve güvenlik problemlerinin yaşanması gibi eksikliklerin mevcut olduğu gözlenmiştir. Parklardaki oyun donatıları için kullanılan malzemeler için standart malzemelerin kullanımını azaltarak günceli yakalamak ve yaygın kullanımını sağlamak gereklidir. Kent iklimine uygun doğal malzemelerin kullanıldığı, çocukların kendi kendine oynarken geliştirebileceği alanlar tasarlamak gerekmektedir. Çünkü parkların ve parklarda bulunan donatıların tasarımı çocuk gelişimi ve eğitimi açısından önemlidir. Oyun alanları ve parkların tasarım ve üretim sürecinde farklı kurumlarca farklı iş birlikleri geliştirilmeli, farklı paydaşlar da sürece dahil edilmelidir. Asıl kullanıcı olmaları bakımından, çocuklar da paydaş olarak bu süreçte katılım göstermelidir.
- » Parklara ve oyun alanlarına ilişkin planlama ve tasarım süreçlerinde kullanıcı gruplarının dikkate alınması gereklidir. Çocuklar için temel objeler ve donanım öğeleri yeterli olduğundan; oluşturulan tasarım sadeleştirilmiş, çevreye uyumlu, temiz ve güvenli mekânlar yaratma temelinde şekillenmelidir. Parklarda kullanılan materyallere ilişkin, geri dönüştürülmüş malzemelerden elde edilen materyallerin kullanılması önerilmektedir. (Böyle bir proje Ağrı'da gerçekleştirilmiştir). Çocuk oyun alanları ilgi çekebilecek düzeyde tasarlanmalıdır. Çocukların yönlendirilmesi tasarım öğeleriyle

sağlanabilir. Anne babaların gözetimine olanak sağlayabilecek, çocuk güvenliğini sağlayacak tasarımlar göz önünde bulundurulmalıdır. Genç nüfusun ihtiyacı doğrultusunda ve kendi yaş gruplarına hitap eden mekânların yetersizliğinden kaynaklı olarak, parkların bir diğer kullanıcı grubu ise genç nüfustur. Bu çoklu kullanımın, parkların fiziksel bakımdan zarar görmesine sebep olduğu söylenebilir. Oyun alanlarının ve parkların tasarımında asıl kullanıcı grubu olan çocuklara eşlik eden ebeveynlerin de parklardaki kullanımı gözetilmelidir. Her yaş grubuna hitap edecek şekilde tasarımlar geliştirilmelidir. Farklı yaş gruplarını birbirinden tamamen ayırmadan, her yaş grubuna uygun tasarımlar üretilmelidir.

- » Parkların tasarımında suya hassas tasarım önceliklendirilmelidir. Yüzey akış oranlarının hesaplanması, yüzey kaplamalarının seçimi ve kullanılan ağaç türleri ile suyu önceleyen tasarımlar geliştirilebilir. Parklarda suyun akışını yönlendirmek açısından yüzey akış oranlarının hesaplanması önemlidir. Ayrıca, çim kullanımında olduğu gibi sürekli olarak bakım gerektiren malzemelerin kullanımının azaltılması ve yeni bir zemin malzemesi kullanımına geçişin yaygınlaştırılması gibi çözümler gerekmektedir.
- » Parkların ve çocuk oyun alanlarının mekânsal dağılımında ve tasarımında mevcut uygulamalarda görülen sorunların temel sebebi doğaya ve çevreye olan yaklaşımda toplumsal bilinç eksikliği olarak değerlendirilebilir. Çocuklar geleceğin toplumunu oluşturacak bireylerdir ve dolayısıyla bu sorunun giderilmesi için bu bilinç çocuklara aşılanmalıdır. Bu hususta toplumsal olarak farkındalık yaratmak, reklam panoları oluşturmak gibi basit çözümler kullanarak sağlanabilir. İstanbul Büyükşehir Belediyesinin yapmış olduğu, bu projeye emsal teşkil edecek ve referans olarak

Faydalanılabilecek projeler mevcuttur: Seyyar Oyun Alanı Projesi, İstanbul'un Çocukları Kendi Parklarını Tasarlıyor.

Soru – 4: Yeşil alanların estetiği ve işlevselliğini artırabilecek ve özgün kılacak tasarım yaklaşımları neler olmalıdır?

- » Rekreasyon alanlarında oynanabilirlik yeterliliğinin “etkinleştirilmesi” konusundaki küresel eğilimlere paralel olarak hazırlanan İstanbul Oyun Master Planı, yeşil alanların estetiği ve işlevselliğini artırabilecek ve özgün kılacak tasarım yaklaşımlarına yönelik bir rehber niteliğindedir. Bu proje referans alınarak tasarımlar geliştirilebilir.
- » Ekoloji odağı alınarak tasarım yaklaşımları geliştirilmelidir. Çünkü ekolojinin en çok kayıp aldığı alanlar, tasarımında estetik açıdan kaygı güdülen alanlardır. Bu alanlar rant projeleri dahilinde yaratılmaktadır. Tasarımı yapılacak olan alanın ekolojik özellikleri de değerlendirilmeli ve dikkate alınmalıdır.
- » Yeşil alanların estetiği ve işlevselliğini artırabilecek ve özgün kılacak tasarım yaklaşımları için tasarım rehberlerinin çalışılması faydalı olacaktır.

ODA 4: VERİ - KOORDİNASYON

Katılımcılar

Veri - Koordinasyon temalı odadaki katılımcı sayısı dokuzdur. Aşağıda katılımcı listesi ad - soyad ve kurum bilgileri olarak verilmektedir.

Tablo 6. Oda – 4 Katılımcı Listesi

AD - SOYAD	KURUM
Ahmet Emre DUR	Küçükçekmece Belediyesi
Ayşegül KILIÇARSLAN	İBB-Kentsel Ekolojik Sistemler ŞM
Filiz TURAN	BİMTAŞ - Akıllı Şehircilik Şefliği
Mert CIĞIZOĞLU	BİMTAŞ - Akıllı Şehircilik Şefliği
Nevin BERKLİ	İBB - Akıllı Şehir ŞM
Ömer Talha SEZGİN	İBB - Deniz Hizmetleri ŞM
Prof. Dr. Rahmi Nurhan ÇELİK	İstanbul Teknik Üniversitesi - Geomatik Mühendisliği Bölümü
Umut Emrah KOLAY	İBB - Coğrafi Bilgi Sistemi ŞM
Zeynep AVCI	Sarıyer Belediyesi

Görüşler

Yöneltilen 3 soruya yönelik olarak katılımcıların yanıtları şu şekildedir:

Soru – 1: İstanbul'daki mevcut yeşil alanlara yönelik ekolojik ve fiziksel verilerin ortaya konulması yeni ve gelişen mekânsal teknolojilerle mümkün olabilir mi?

- » Çeşitli üç boyutlu haritalama teknikleri ile yeşil alan niteliklerinin birbiri ile karşılaştırılması sağlanabilir.
- » İTÜ UHUZAM (Uydu Haberleşme ve Uzaktan Algılama Merkezi)'nin ortak ağ kurma ve kirliliği takip etme gibi çalışmaları bulunmaktadır. TÜBİTAK ile birlikte uygulaması olan ve uydu görüntüleri kullanılarak veri elde edilecek sistem çalışmaları yapılmaktadır. Veri girişi ve veri girişi yapacak kurumların tanımlı olması, saha ve deniz içerisindeki kirliliği takip etmesi, sahadaki ölçümü yapması gibi çalışmaları yeşil alan sistemine uygulanabilir.
- » Çevresel kirlilik konularında uzaktan algılama, yüksek çözünürlüklü uydu görüntüleri ile tespit edilmeye yönelik teknolojiler kullanılabilir.
- » Lazer tarama teknolojileri; lazer tarama cihazı (lidar, drone vb.) ile entegre edilerek nokta bulutu oluşturulabilir.

Soru – 2: Yeşil alanlarla ilgili mekânsal verilerin her kurum için ortak bir formatta oluşturularak kurumlar arası paylaşımının ve etkin bir şekilde yönetilmesi nasıl sağlanabilir? Verilerin ve sistemin güncel tutulması ve sürdürülebilirliği nasıl sağlanır? Bu konuda karşılaşılabilecek engeller nelerdir?

- » CBS Müdürlüğü ilgili veriyi ilgili müdürlüklere veri sahipliği ve yazılım olarak iletmektedir. Veri sorumluluğu ve veri güncellemesi ilgili müdürlüğe aittir. Ortak veri tabanı bulunmamakta; veri mükerrerliği, verinin değişimi ve dönüşümü söz konusu olmaktadır.
- » Teknik personel eksikliği bulunduğundan yeşil alanların sürekli hareket halinde olması ve güncellenememesi gibi sorunlar bulunmaktadır.
- » Veri havuzu oluşturulup, bu havuzdaki veri CBS Müdürlüğü tarafından tutulmalıdır. Veri üretimi ve veri güncellemesinin yapılabildiği, envanter dökümü alabileceği ve içeriğin görüntülenebileceği bir portal gerekmektedir.
- » Veri tabanı oluşturulsa da adreslemede sıkıntı yaşanmakta ve bilgiye sahip olmayan kişi geldiği zaman nereye bakacağını bilemediği için doğru adresi bulamamaktadır. Bu yüzden bir arayüz geliştirilebilir. Veriye ulaşımı kolaylaştırmak gerekmektedir.
- » Sayısallaştırılmış verinin tek bir portalda tutulamaması gibi kısıtlar bulunmaktadır ve bunun için üst organizasyon oluşturulabilir.
- » Güncellik ve sürdürülebilirliğin sağlanması için idari bir karar gerekmektedir. İBB kurumları dâhil olmak üzere veri sorumluluğu verilen ilgili birimlerin, sorumlu kişilere veri tabanının dokümantasyonunu çıkarıp güncel tutması işi kolaylaştırıcaktır.
- » Üst yönetimin ağırlığının hissedilmesi, paydaşların protokolle belirlenmesi, uzman personelin görevlendirilmesi gerekmektedir.

- » Büyük kurumlarla iş birliği veri güncelliği konusunda fayda sağlayabilir.
- » Veri paylaşımı konusunda organizasyon şeması oluşturulabilir. Hangi verinin nerden alınacağı kademe kademe sistemin anlatıldığı bir şema ve akış oluşturulabilir.
- » Verinin toplanması ve işlenmesi, görev tanımlarının detaylı yapılması, üst yönetim tarafından politikaların oluşturulmasının belirlendiği bir şema ve organizasyon oluşturulabilir.
- » Üst protokoller ve üst iş birliklerin yönetilmesi konusunun alt personele bırakılması işleri yavaşlatmaktadır. Üst yönetimin yönetim, karar alma, sorumluluk atfetme konularında daha aktif bir rol alması gerekmektedir.
- » Veri güncellemesi yapılırken güncellenen verinin eskime durumu söz konusu olduğundan, farklı kurumların da yetkisi olduğu için kurumlar arası iş birliğinin sağlanması gerekmektedir.
- » Resmi yazışmalar ile iş birliği sürecinin uzaması, bakanlık ve ilçe belediyeleri gibi bütün kurumların bir araya gelerek veri konusunda ortak karar verilmesi (çalıştay gibi) ile üst çatı oluşturulabilir.

Soru – 3: İmar planlarında ayrılan yeşil alanların ve parkların kamusal edinimi için ne tür uygulama araçları geliştirilebilir? Kamulaştırma ve mülkiyet sorunları nasıl çözülebilir?

- » Katılımcılığın ön planda olacağı araçlar geliştirilebilir. Anket gibi geleneksel yöntemler ile değil, bölgesel davranışları ölçerek kamusal kullanım tespit edilebilir.
- » Hukuki kısım engel oluşturmaktadır. Hukuki sürecin nasıl yönetildiği çok önemli bir konudur. Yeşil alanların gerekliliğinin yanı sıra iklim değişikliği ve küresel ısınma gibi konularda ihtiyacın belirlenmesi ve bunların anlatılması çok önemlidir.
- » Farkındalık konusunda örnek olarak; Atatürk Havalimanı ile ilgili kamuoyu ve farkındalık oluşturulması ile yeşil alan kullanımı sağlanabilmiştir.
- » Yeşil alan sınırları ve nitelikleri belirlenerek veri tabanı oluşturulmaktadır. Veri izlenmesi ve güncellenmesi gerekliliği ile daha doğru planlama yapılabilir ve mülkiyet ile kamulaştırma çalışmalarının daha sağlıklı bir şekilde belli periyotlarla tekrarlanması sağlanabilir.
- » Planları uygulamakla yükümlü kurumlar sorumluluklarını yerine getirmediği ve kamulaştırma konusunda yasal düzenleme olmadığı için çeşitli kullanımlarda mülkiyet sorunları ortaya çıkmaktadır.

ODA 5: YÖNETİM - FİNANS

Katılımcılar

Yönetim – Finans temalı odadaki katılımcı sayısı altıdır. Aşağıda katılımcı listesi ad - soyad ve kurum bilgileri olarak verilmektedir.

Tablo 7. Oda – 5 Katılımcı Listesi

AD - SOYAD	KURUM
Atiye ERDEM	İBB - Kamulaştırma ŞM
Beyza AKINÇ	İBB - Kentsel Dönüşüm ŞM
Coşkun EGE	İBB Avrupa Yakası Park ve Bahçeler ŞM
Çağdaş ÇAĞLA	Bakırköy Belediyesi
Murat BERBER	İBB Avrupa Yakası Park ve Bahçeler ŞM
Prof. Dr. Cihan ERDÖNMEZ	İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa / Orman Mühendisliği Bölümü

Görüşler

Yöneltilen 4 soruya yönelik olarak katılımcıların yanıtları şu şekildedir:

Soru – 1: Kamulaştırma / mülkiyet sorunları nasıl çözülebilir?

- » İstanbul'un yeşil alan yükünün büyük bölümü ormanlar üzerindedir ve ormanların bu yükü nasıl kaldıracağı belirsizdir. Çünkü ormanların dayanıklılığı yoktur. İstanbul'un kuzeyi ve güneyi arasında kentsel yapılaşmış doku vardır. Bu aradaki yoğun kentsel alanda yaşayanların yeşil alanlara erişimi de önemli bir konudur. Konu sadece yeşil alan planlaması değildir, aynı zamanda bir iklim krizi de vardır. Bu konuda atılacak her adım iklim krizini etkileyecektir. Biyolojik çeşitlilik, gıda krizi ve su krizi göz ardı edilmemelidir. Bu konuda İBB'den beklenen performans görülmemiştir. Sulamaya dayalı, yapay fidanlık bitkileri kullanılan yapay peyzaj düzenlemeleri devam etmektedir.
- » Merkezi yönetim ve yerel yönetim arasındaki koordinasyon önemlidir. Yönetim açısından İBB ile ormancılık kuruluşları arasında mutlaka koordinasyon sağlanmalıdır. Mevcut durumda merkezi yönetim yerel yönetim ile koordinasyonda dışlayıcı davranırken zor olacaktır ama bu konuda düşülmesi mecburidir.
- » Örnek olarak; Nuh'un Gemisi Projesi'nde belirtilen İstanbul'da 2800 tane flora taksonu vardır. Tasarım yaparken doğal bitkilerin kullanılması hem ekolojik hem de ekonomik maliyetin düşürülmesine katkı sağlayacaktır. Kullanılan her gübrenin her ilacın ekonomik bir maliyeti vardır. Doğal bitki potansiyelinden yararlanmak maliyet açısından çok etkili olacaktır. Bu çalışmanın sonucunda ortaya çıkacak belge peyzaj ile ilgili kararları da

içerecektir. Nuh'un Gemisi Projesi veri bulma sıkıntısına da çare olabilir.

- » İBB bünyesinde iklim krizi için yapılan çok çalışma mevcuttur. Kırsalda alım garantisi verilmiş bitkiler bulunmaktadır. Yeni yapılan imalatların büyük kısmında kurakçıl bitkiye dönüşe başlanmıştır. Eğimli ve sulaması zor alanlarda karayolu dönüşüm projesi başlamıştır.
- » Mevcuttaki her şeyi bir anda değiştirmek halkın tepkileri bakımından kolay olmamaktadır. Mesela kır papatyalarının biçilmesini yapmamak, gerekli açıklamalar yapılmasına rağmen tepki ve şikâyetlere sebep olmuştur. Buna benzer konuları kamuoyuna anlatmak ve kamuoyunu ikna etmek gereklidir ve bu da bir süreçtir.
- » Şu anda en büyük doğal olmayan projeler yaşam vadileridir. Bu yaşam vadilerinin insanların yeşil alan ihtiyacını karşılayacağı düşünülmektedir. Ayamama Deresi fikir ve avan projeleri hazır olmasına rağmen etaplandırma ve uygulama konularında sıkıntılar, işgaller, kamusallaştırma sorunları yaşanmaktadır.
- » Halk "ekolojik kriz karşısında neler yapılabilir, neler yapıyoruz" konusunda bilinçlendirilmeli. Geliştirilecek stratejilerden biri bu olmalı.
- » Kentsel dönüşüm yeşil alan yaratmak konusunda çok etkili ve önemlidir. İşlevini yitiren sanayi alanları yeşil alan sistemine katkı sağlayabilir. Bu yolla hem yeşil alan sistemine katkı sağlanır hem de atıl durumda kalan alanlar değerlendirilir. Bu konudaki çaba orman alanlarından yeşil alan kazanma çabasından çok daha önemlidir.
- » Son zamanlarda çok fazla orman alanı yeşil alana dönüştürülmüştür. Örneğin Millet Bahçeleri orman alanlarından elde edilmektedir.

- » Kent ormanları kolay erişilebilen yerler değildir. Örneğin; Kemerburgaz Kent Ormanı'na kaç kişi gidebiliyor, buradan kaç kişi faydalanabiliyor? Bu noktada "insanların yeşil alana erişimi mi yoksa yeşil alanların büyüklüğü mü daha önemlidir" sorusunu sormak gerekmektedir. Mahalle ölçeğinde erişilebilen yeşil alanlar, parklar yaratmak daha önemlidir. Vatandaşların asıl ihtiyacı kısa mesafede erişilebilen yeşil alanlardır.
- » İBB'nin Katılımcı Bütçe Projesi'nde Esenler'de bir vatandaştan park talebi gelmiştir. Bu amaçla alanda yaklaşık 4 adadan oluşan bir boşluk bulunmuş ve hemen kamulaştırma müdürlüğüne yazısı yazılmıştır. Kamulaştırma olması durumunda burada bir park yapılacaktır. İBB'de ayrıca kuş gözlem etkinlikleri başlamıştır.
- » Ormanlarda rekreasyon imkanları olabilir. Fakat orman içindeki rekreasyon alanlarına yoğun araç girişinin engellenmesi gerekmektedir. Bu tip alanlardaki etkinlikler ormana zarar vermeyecek şekilde tasarlanmalı ve gerekirse bu alanlara taşıt girişi yasaklanarak sadece yaya ve bisiklet ile girişine izin verilmelidir.
- » Etrafta küçük arsalar, kullanılmayan binalar, niteliğini kaybetmiş alanlar bulunmaktadır. Bu tip alanlar yeşil alan kazanımı konusunda değerlendirilebilir. Bu alanların durumları sorgulanmalı, olasılıklar değerlendirilmelidir. Bu küçük alanlarda, apartman aralarında yapılacak yeşil alan düzenlemesi ile kuş besleme, doğal bitki türlerinin yaşaması, arıların yaşaması için düzenlenebilir. İnsan girmesi için değil doğal yaşamın sürdürülebilmesi, biyolojik çeşitliliğin devamı için kalabilir. Bir yazı ile bu amaç belirtilebilir ve bir tabela ile alana asılabilir. Yeşil alana doymun yerlerde bu pilot projeler olarak yapılabilir. Halkı eğitmek, bilinçlendirmek için de uygundur.

- » YAYSİS projesinde arazide boş kalmış, rastgele araba park edilmiş yerler saptanmıştır. Bu tespit yeşil alanları artırmak amacı ile yapılmıştır. Hiç yeşil alanı olmayan yerlerde bir altlık görevi de görecektir.
- » Kamulaştırma Şube Müdürlüğü için raportörlüğünü yapmaktadır. Encümen kararı alınıp kamulaştırma işleri başlatılıyor. Fakat planda sıkıntı yaşanabiliyor.
- » Üsküdar Doğancılar Parkı'nda tescilli binaya yapılacak badana boya işleri sırasında mülkiyetin ilçe belediyesine ait olduğu ortaya çıkmıştır. İlçe belediyesinden parkın revize edileceği ve İBB'den boşaltılması talebi gelmiştir. Park satın alma yolu ile satılmıştır. Emlak Şube Müdürlüğüne kayıt altına alınmış olsaydı bu durum yaşanmayacaktı.
- » Farklı disiplinler arası çalışmalar yapılması ve halkın da katılımının sağlanması gereklidir. Halk bir şeyler olsun isterken kendilerinden vermek istememektedir. "30 metrekarelik her parselde 1 ağaç dikilecek" şeklindeki kararda değişiklik yapılarak ağaç sayısı arttırılabilir ya da alan küçültülebilir. Kentsel dönüşüm konusunda da bunu içeren bir yönetmeliğin entegre edilmesi gereklidir. Yeşillendirme çalışmalarında halkın bilinçlendirilmesi gereklidir. Sert zeminlerin geçirgen olma zorunluluğu bile getirilebilir. Üstten alta doğru tüm imar uygulamalarına kurallar getirilebilir. Aktif olarak kullanılmasa da imar planlarında bu tip kurallar mutlaka yer almalıdır.
- » Tüm dünya küresel ısınmaya karşı yeşil örtünün artırılmasını düşünmekte ve uygulamalar yapmaktadır. Bu konuda da bir yönetmelik oluşturulması gereklidir. Sonrasında ortak yönetmelikler oluşturulabilir.

- » Kamulaştırma ve mülkiyet konusu en temel konudur. Kamulaştırma Bakanlar Kurulu kararı ve meclis kararı ile alındığı için İBB mülklerinde yapmak durumunda kalınmaktadır. Çözümler kısa vadede kamu arazilerine kalmış durumdadır.

Soru – 2: Yeşil alanların bakımı ve onarımı için maliyet düşürücü / kaynak geliştirici çözümler neler olabilir?

- » Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığının maliyet düşürme konusunda Dikey Bahçeler Projesi mevcuttur. Ekonomik ve ekolojik olarak maliyeti yüksek olmasına rağmen kamuoyu ikna olmuştur. Halkın hem tepkisi hem de beklentisi vardır. Bu nedenle doğal olmayan bitki türleri ile yapılan yeşil alan düzenlemelerinin %5'i buna ayrılabilir.
- » Alanda Lale ekimi eskiye göre ¼ oranında azaltılmıştır. Lalelerin daha doğal yerlere ekilmesi amaçlanmaktadır.
- » Küresel iklim konusunda AB fonlarından faydalanabilmek amacı ile İBB Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığında hibe ve fon ekibi kurulmuştur. Hatta Terkos ile ilgili TÜBİTAK'a bir başvuru yapılmış ama kabul edilmemiştir.
- » Dünyada yeşil alan üretmek için değil ekosisteme destek olacak projeleri destekleyen inovasyon çalışmaları vardır. Çünkü park yapmak için para verilmeyecektir ama yeni bir yaklaşım için paraya ihtiyaç olabilir.
- » İlçe belediyeleri de özellikle bakım onarım yapım aşamaları için kaynak bulma konusunda problemler yaşamaktadır. İBB ve ilçe belediyeleri arasında bu konuda ortaklıklar yaratılabilir.

- » Kaynak geliştirme ile ilgili olarak sorumluluk Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığında değildir. 2023 yılı sonuna kadar onaylanan bütçe şimdiden erimiştir.

Soru – 3: Mekânsal planlama süreçlerinde, yeşil altyapı sisteminin planlanması, sürdürülebilirliği ve geliştirilmesi, meri mevzuattaki yeri için yaklaşımlar nasıl olmalıdır?

- » Mevzuatta aslında koruma gibi konular açısından yeterli maddeler bulunmaktadır. Fakat mevzuat son 20 yılda fazlaca zarar görmüştür. Örneğin havzalarda yapılaşma koşulları bellidir. Ancak uygulamada sanayi alanlarına çokça rastlanmaktadır. Yani kanunlarca korunuyor olsa da aslında korunamamaktadır. Mevcutta yeşil alanların %42'si diğer kurumların elindedir. Yeşil alanların büyük kısmını orman alanları oluşturmaktadır. Bu noktada Milli Parklar Yönetmeliği ve Kanunu kritik önemdedir. Bunlar rekreasyon kavramı üzerinden yapılaşmaya ve işletmeye açık durumdadır. Bu kanunun ormanları korumak açısından eksik noktaları vardır. Bu sebeple ne tür düzeltmeler yapılması gerektiği konusunda çalışmalar yapılmalıdır. Ayrıca düşük gelir grubu için erişilebilir durumda da değildir. Milli Parklar Kanunu ve Yönetmeliğinin ele alınması ve gözden geçirilerek değiştirilmesi gereklidir. İBB'nin yürüttüğü bu çalışmanın sonucunda ortaya çıkacak olan strateji belgesi ile mevzuatın nasıl olması gerektiği ortaya koyulmalıdır.
- » Türkiye'deki tabiat parkı kavramı dünyadaki gibi değildir. Türkiye'de milli parklara 5 yıldızlı otel yapılabilmektedir. Adeta orman alanlarının yapılaşmaya açılması hedeflenmektedir. Tabiatı koruma alanına aslında izinsiz girilemez, sadece eğitim ve araştırma

faaliyeti ile giriş yapılabilir. Milli parklar ve tabiat parklarına işletmeler yapılamaz. Yapılabilecek olan tesisler bellidir.

- » Tabiat parkı mı yoksa milli park mı daha korumacıdır? Rekreasyon alanlarını hep kamusal alan diye düşünürüz. Ancak milli parklara girilmemesi gereken zamanlar, dönemler olabilir. Örneğin yangın dönemleri girilmemesi gereken zamanlardandır. Denetimin yetersiz olması sebebiyle bu alanlarda ateş bile yakılabilmektedir. Önceden milli parklarda işletme yetkisi Orman Genel Müdürlüğünde idi ve müdürlük ödemeleri kendisi alırdı. (Kamusal alanlar için para alınmaz diye bir kaide yoktur.) Son dönemlerde ilçe belediyeleri ya da alandaki işletmecilerin ödeme alıyor olması durumu karmaşık hale getirmektedir. Bu durum ise yanlış uygulamalara sebep olmaktadır. Karşı çıkılması gereken şey özel sektör değil, ahlaksızlık ve adaletsizliktir. İşletmeciler kamunun hakkını gözetmelidir. Bu ücretlerin alınmasının sebebi ise toplanan vergilerin yetmemesi mi yoksa toplanan vergilerin doğru yerde kullanılmaması mıdır? Tabiat koruma alanından 5 hektar alınıp resmi olarak park alanına eklenmesi gibi durumlar yaşanmıştır.

Soru – 4: İBB ile ilçeler, yerel ve merkezi yönetim arasında eşgüdüm ve iş birlikleri nasıl sağlanabilir? İstanbul yeşil alanlarının koruma kullanma dengesi ve sürdürülebilirliği nasıl sağlanabilir?

- » Öncelikle merkezi ve yerel yönetim arasında, sonrasında da İBB ve ilçe belediyeleri arasında koordinasyon sağlanmalıdır. Koordinasyonu bilerek baltalayan siyasal nedenler ortadan kaldırılmalıdır. İBB'nin koordine olmamak gibi bir durumu varsa düzeltilmelidir. Merkezi hükümet muhalif belediyeler ile çalışmak istememektedir. Veri paylaşmada dahi bu sorunlar yaşanmaktadır.

İşlerin birbiri ile bağlantılı olduğu unutulmamalıdır ve bakış açılarının değiştirilmesi gerekmektedir. Birimlerin yaptıkları işlerden haberdar olmamaları konusu da bu şekilde çözülecektir.

- » Teknolojinin kullanımı bu konuda çözüm olabilir mi? e-İBB diye bir portal olsa herkes yaptığı işi oraya işlese sistem çalışır mı? Kurumların ürettikleri verilerin paylaşımında İBB öncülük etmeli ve kent bilgi sistemi çalışmalarına önem verilmelidir.

Sonuç ve Değerlendirme

İstanbul Yeşil Alan Yönetim Sistemi (YAYSİS) Strateji Belgesi çalışmasının ikinci katılım etkinliği olan odak grup toplantıları 16 Haziran 2022 tarihinde çevrimiçi yapılmıştır. Akademisyenler, uzmanlar, çeşitli İBB birimleri ile ilçe belediyelerinde çalışanlar ve sivil toplum kuruluşu temsilcileri olmak üzere toplam 41 katılımcının İstanbul'un açık ve yeşil alanlarının planlanmasına yönelik görüşleri alınmıştır.

Çalışmanın ilk katılım etkinliği olan ve 30-31 Mart 2022'de düzenlenen toplantılarda, belirlenen beş tema doğrultusunda İstanbul'un açık ve yeşil alanlarının güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditleri tartışılmıştı. Bu toplantıda ise, GZFT analizinde ortaya çıkan sorunlara çözüm önerileri geliştirilmesi hedeflenmiştir. Yine beş tema kapsamında yürütölen tartışmalar şöyle özetlenebilir:

Çevresel – Ekolojik

İklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması, biyolojik çeşitliliğin ve yaban hayatının korunması, dolayısıyla doğal alanlarda tahribata izin verilmemesi gibi konular öncelikli ekolojik beklentiler olarak vurgulanmıştır. Yeşil alanların, ekosistem hizmetleri de göz ardı edilmeden bütöncöl bir bakış açısıyla planlanması gerekmektedir. Su havzalarındaki kentleşme baskısının önlenmesi ve Kuzey Ormanları'nın korunması çok önemlidir. Yeşil alanların koruma-kullanma dengesinin ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasının; özellikle orman alanlarında rekreasyon kullanımının sınırlandırılmasına, yeşil alanların "yabanlaştırılmasına" ve imar hareketlerinin

engellenmesine bağlı olduğu belirtilmiştir. Tarım ve mera alanlarının korunması ve doğaya zararlı kimyasal kullanımının azaltılması ile toprak ve su korunması sağlanabilir.

Kapsayıcılık – Farkındalık

Kentsel yeşil alanların “herkes için erişilebilirlik” ve “herkes için tasarım” ilkeleri doğrultusunda, dezavantajlı bireyler dâhil toplumun tüm kesimlerinin birlikte kullanabildiği şekilde planlanması gereklidir. Halkın parklarını sahiplenmesi ve bilinçlenmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Bu çalışmalar, güvenlik ve denetim sorunlarının çözümlüne de katkı sunacaktır. Kentsel tarım uygulamalarının geliştirilmesi ve teşvik edilmesinin, kırsal kesimde mevcut olan tarımsal faaliyetlerin desteklenmesinin önemi vurgulanmıştır.

Planlama – Tasarım

Bütünleşik bir yeşil-mavi altyapı sisteminin hayata geçirilmesi önündeki temel engel mülkiyet sorunu olarak görölmüştür. Ayrıca yoğun yapılaşma, kentlerde nüfus kontrolünün olmaması ve bu sebeple nüfusun dengeli dağılamaması, kurumlar arasındaki yetki ve sorumluluk karmaşası açık yeşil alan planlamasındaki temel sorunlardır. Kişi başına düşen yeşil alan miktarı gibi niceliksel standartların tek başına yeterli olmadığı, ekolojik süreçlerin de dikkate alınması, su kaynaklarının yeşil alanlarla birlikte düşünölmesi ve plan hiyerarşisinde düzenleme yapılması gibi öneriler ile yeşil-mavi altyapı sisteminin bütöncöl ve entegre olarak planlanmasının mümkün olacağı belirtilmiştir. Çevreye verilebilecek zararı minimuma indirerek doğal süreçleri yönetmek temel amaç olmalıdır. Kentsel yenileme ve dönüşüm süreçlerinde, rezerv alanların ekolojik temelde bir yaklaşımla belirlenmesi ve projelerin bu doğrultuda geliştirilmesi

gereklidir. Kentsel rant için bir araç olarak kullanılan dönüşüm uygulamalarından vazgeçilmeli ve özellikle gecekondu bölgelerinin dönüşümünde mevcut doku ve yoğunluk korunmalıdır. Yeşil alanların tasarımında, toplum için aidiyet bilinci yaratılması, halkın katılımı, doğal malzeme seçimi ve suyu önceleyen bir bakış açısının önemi vurgulanmış; park ve oyun alanları için tasarım rehberleri oluşturulması önerilmiştir.

Veri – Koordinasyon

İstanbul'daki mevcut yeşil alanlarda ekolojik ve fiziksel verilerin ortaya koyulması, yeni ve gelişen mekânsal teknolojilerle mümkündür. Yeşil alanlarla ilgili mekânsal verilerin her kurum için ortak bir formatta oluşturularak kurumlar arası paylaşımı ve etkin bir şekilde yönetilmesi; verilerin güncel tutulması gibi konularda ortak bir portal kurulabileceği tartışılmıştır. Bunun mümkün olabilmesi için bir organizasyon oluşturulabileceği, kurumsal iş birliği konusunda üst yönetimin aktif rol almasının gerektiği belirtilmiştir.

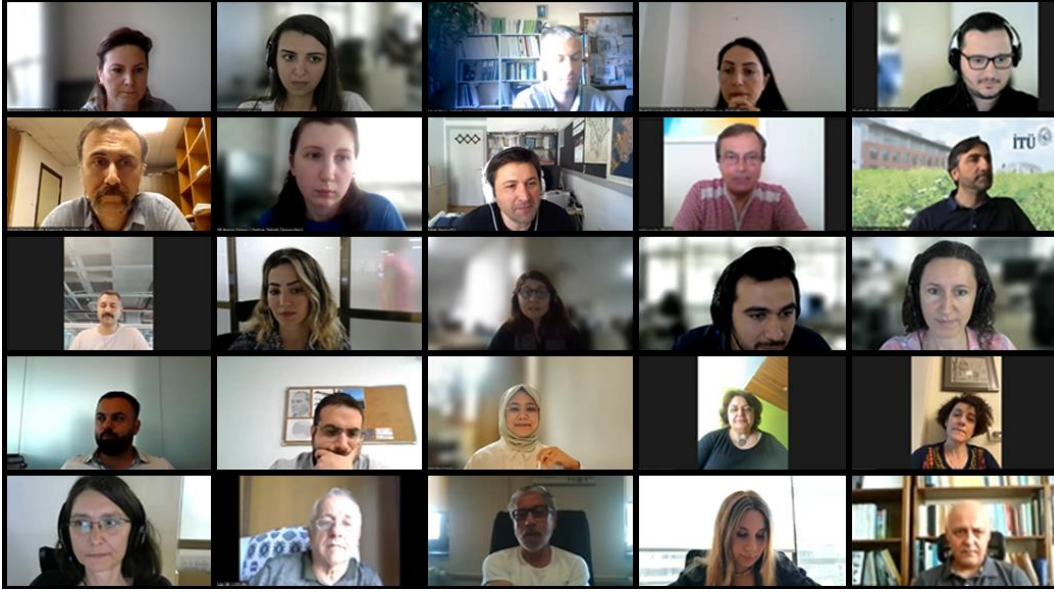
Yönetim – Finans

Kamulaştırma ve mülkiyet sorunlarının çözümünde; merkezi ve yerel yönetim arasında koordinasyon olması, farklı disiplinler arası çalışmalar yapılması ve halkın da katılımının sağlanması gereklidir. Yeşil alanların bakımı ve onarımı için maliyet düşürücü ve kaynak geliştirici çözümler konusunda, ekosisteme destek olacak, kuraklığa dayanıklı doğal bitki türlerinin seçilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Yeşil altyapının oluşturulması ile ilgili meri mevzuatın yeterli olduğu ancak uygulamada sorun yaşandığı, örneğin havzalarda sanayinin engellenmediği belirtilmiştir. Dolayısıyla orman ve su kaynaklarının korunmasında bazı düzenlemeler yapılmasının faydalı olacağı sonucuna varılmıştır. Yeşil alanların koruma-kullanma

dengesinin sağlanmasında ve yönetilmesinde, öncelikle merkezi ve yerel yönetim arasında, sonrasında da İBB ve ilçe belediyeleri arasında koordinasyon sağlanmalıdır.

İstanbul Yeşil Alan Yönetim Sistemi (YAYSİS) Strateji Belgesi çalışması, ortak akılla geliştirilen çözümleri planlayabilmek amacıyla, odak grup toplantıları ve/veya çalıştay gibi çeşitli katılımcı süreçleri ve araçları içerecek şekilde sürdürülecektir.

Etkinlikten Fotoğraflar

PARK BAHÇE VE
YEŞİL ALANLAR
DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Yesil
İSTANBUL

Bimtaş